No. 2069 Zaterdag 1 September 1923. 40ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

De Paus en de Wereldvrede.

De groote gebeurtenis van de vorige maand is ongetwijfeld de missieve van Paus PIUS XI. De misdadige aanslag op een trein met Belgische verlofgangers heeft de beteekenis daarvan niet kunnen verzwakken en evenmin wordt haar aanzien verminderd door de hooghartige uitingen, of de bestrijding, welke zij bij de besprekingen in pers en parlement ondervindt. De daad van den H. Vader staat daar ver boven. Zij is ingegeven door dezelfde hooge gedachte, welke geheel de actie van Rome inspireerde tijdens en na den oorlog. Vrede en verzoening zijn het eenige doel, dat door den Vader der Christenheid wordt nagestreefd, en nagestreefd met 'n volharding en een apostolische vrijmoedigheid, welke zich door geen tegenwerking of moeilijkheden laat afschrikken of verslappen. De Paus doet, wat des Pausen is; en het staat ontegenzeggelijk vast, dat ook door hen, die geen afwijzende houding aannemen tegen Zijn bemoeiingen, of *voorgeven* zulk een houding aan te nemen, wel degelijk waarde wordt gehecht aan de taal, die Hij spreekt en aan de daden, welke Hij stelt. De invloed van het Pausdom in het openbare leven, de zedelijke macht, welke Rome vertegenwoordigt, is door niemand weg te cijferen, en de diplomatieke werkzaamheid, welke het Vaticaan ontplooit, blijft onder de regeering van Pius XI evenmin zonder gevolg, als dit onder zijn voorganger Benedictus XV het geval was. Die gevolgen mogen niet terstond voor eenieder waarneembaar zijn, of niet onmiddelijk aan de gekoesterde verwachtingen beantwoorden, zij mogen door de tegenstanders van het Pausdom ook nog opzettelijk worden verkleind en geminacht, men vergete niet, welk een trits van vooroordeelen, welk een berg van jaren lang opgestapelde haat en vijandschap aan het groote vredeswerk in den weg staat. En terwijl de vijanden der Kerk smalend afgeven op den Paus en Zijn voortdurende bemoeiingen, om regeeringen en volkeren tot elkaar te brengen, zien zij voorbij, hoe onmachtig het pogen is gebleken en nog blijkt van hoog geprezen mnisters en andere staatshoofden, om aan het ontredderde Europa ook maar *eenige* verlichting te schenken. Ten slotte is het eerst en vooral, om niet te zeggen, *alleen*, de Paus, die daadwerkelijk geholpen heeft, om de wonden, door den oorlog en zijn eindeloozen nasleep geslagen, zooveel mogelijk te verzachten. Of welke voordeelen, welke verademing welke tastbare resultaten hebben de niet meer te tellen conferenties van diplomaten en machthebbers voor de zoo zwaar geteisterde volken opgeleverd?

De eene mislukking volgde de andere. En dan durft men den Paus verwijten, dat Hij niet terstond en volledig al datgene bereikt, wat Hij zich in het waarachtig belang der natiën ten doel stelt...

Er is bij dien onverdroten en indrukwekkenden arbeid van den H. Vader voor de geestelijke opheffing en het stoffelijk herstel der wereld slechts éene zaak, die anders en beter zou behooren te zijn. Wij denken hierbij niet in de eerste plaats aan de openlijke en bedekte tegenwerking der anti-clericalen. Die tegenwerking is er altijd geweest en zal er altijd wezen, wat Rome ook doet. Maar wij denken daarbij vooral aan het gemis aan medewerking bij een aantal katholieken in sommige landen.

Onnoodig hier namen te noemen, of andere aanduidingen te geven. De nationalistische gedachte — wel te onderscheiden van de waarachtige vaderlandsliefde! — overheerscht in die landen voor een grooter of kleiner deel de christelijke, de katholieke gedachte, welke den Paus doet spreken en handelen. Dat was het geval tijdens den oorlog; dat is — zij het dan niet in eenzelfde mate — ook nog heden het geval. Vandaar een betreurenswaardige eenzijdigheid; vandaar een niet voldoende steunen en volgen van hetgeen door den H. Stoel wordt ondernomen en aangewezen als de eenig juiste en goede weg. Er zijn, gelukkig, ook te dezer zake, teekenen van beterschap te bespeuren; wij gaan vooruit. Over de geheele wereld vereenigen de katholieken bij millioenen en millioenen hunne actie met die van hun Vader en oppersten Leider, ontvoorwaardelijk en zonder de minste aarzeling. Maar hoe verblijdend en verheffend zou het zijn, en welk een machtigen indruk zou het maken naar buiten, indien *allen* het deden, óók en vooral in de Staten, welke elkander zoo fel hebben bestreden en nu nog zoo ver van elkander of liever nog zoo scherp *tegenover* elkander staan! Het nationalisme, maar al te nauw verwant aan het militairisme, is een gevaar en een belemmering voor de eenheid van de katholieken aller landen.

Moge spoedig het oogenblik aanbreken, dat dit euvel, door den oorlog zoo krachtig gevoegd, zal hebben opgehouden te bestaan, en elke stap van den Paus in het belang van den wereldvrede, in het belang van de ontwapening en de verzoening tusschen de volken, de geestdriftige instemming en krachtdadige medewerking zal ondervinden van *alle* katholieken in *alle* landen, zonder één enkele uitzondering.

Nieuw Ontwerp op den Loodsdienst

In overweging genomen hebbende, dat het wenschelijk is de Loodsdienstverordening 1922 (P. Bl. 1922 (P. B. No. 71) aan te vullen,

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening.

Artikel 1.

Aan artikel 6 van de Loodsdienstverordening 1922 No. 71) wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende:

„voor vaartuigen, die de Kolonie aandoen om ruwe olie aan te brengen voor aldaar gevestigde raffinaderijen, bedraagt het loodsgeld de helft van de hierboven onder A. en B. vermelde bedragen, naar de daar gemaakte onderscheidingen."

Artikel 2.

Tusschen de artikelen 6 en 7 van de Loodsdienstverordening 1922 (P. B. 1922 No. 71) wordt een nieuw artikel ingelascht, luidende:

„Artikel 6bis.

In afwijking van de onder A. en B. van het vorig artikel vermelde tarieven, bedraagt het loodsgeld voor oorlogsschepen:

1o. voor het loodsen uit zee in de St. Annabaai of het Schottegat, met inbegrip van de wendingen tot het meren of ankeren, of omgekeerd uit de St. Annabaai of het Schottegat naar zee, een halve cent per ton waterverplaatsing;

2o. voor het loodsen in of uit de overige baaien of uitsluitend op de reede van Curaçao en voor het loodsen in of uit de havens of baaien of de reeden der overige eilanden der Kolonie, een vierde cent per ton waterverplaatsing."

Artikel 3.

Deze verordening treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Memorie van Toelichting.

In de Loodsdienstverordening 1922 werden bepalingen, vervat in de verordening van den 22n. November 1917 (P. B. 1918 No. 24), dat

1o. de vaartuigen, die de Kolonie aandoen om ruwe olie voor aldaar gevestigde raffinaderijen aan te brengen, de helft van het tarief betalen, en

2o. in de kolonie thuis behoorende vaartuigen niet verplicht waren een loods te nemen,— niet opgenomen.

De Minister van Koloniën deelde op den 7n. Februari 1923, bij de openbare behandeling van de Koloniale Huishoudelijke Begrooting voor 1923 in de Tweede Kamer der Staten Generaal mede, dat Zijne Excellentie aan den Gouverneur in overweging had gegeven, de binnenlandsche scheepvaart in het algemeen en als zoodanig ook die van de Curaçaosche Petroleum Maatschappij, voor zoover deze met haar vaartuigen daaraan deelneemt, tegemoet te komen.

Deze tegemoetkoming zou, volgens den Minister, hierin bestaan, dat bij in- en uitvaart OVERDAG de verplichting van het gebruikmaken van loodsdiensten niet meer zou worden geëischt.

De ondergeteekende heeft gemeend de opheffing van deze verplichting niet te mogen voorstellen, omdat hierdoor het havenverkeer gedesorganiseerd zou worden. Daarbij wees overleg met de Curaçaosche Petroleum Maatschappij uit, dat ook die maatschappij deze meening ten volle deelde en geenszins gesteld was op de opheffing der loodsplichtigheid.

De beteekenis van Curaçao voor de Volkenkunde van Z.-Amerika.

DOOR

PROF. DR. J. P. B. DE JOSSELIN DE JONG.

(Slot.)

Wie wel eens nauwkeurig een vuilnishoop bekeken heeft — dus geen van mijn hoorders, vrees iik — moet wel getroffen zijn door den bonten rijkdom van onzen huishoudelijken afval. De vuilnisman, de voddenraper en de straathond, die uit ervaring weten wat hier zou al te helen valt, betwisten elkaar de eerste keuze en met eenige verbeeldingskracht kunnen ook wij niet-belanghebbenden ons voorstellen, dat wat na de plundering overblijft voor den archaeoloog van de toekomst nog een rijken buit zou beteekenen. Stel U nu voor een Indiaansch dorpje van zeggen wij een honderd hutten. van systematische afvalvernietiging is natuurlijk geen sprake. Wanneer de meer aanstootelijke afvalsproducten beneden den wind zijn gebracht, is aan de hygiënische en aesthetische eischen voldaan; die vuilnisbelten verdwijnen grootendeels snel onder de aanvallen van hongerig huisgedierte; alleen wat niet eetbaar is, blijft liggen, verdwijnt in den bodem en zakt onder den druk van verschen afval steeds dieper weg. Maar niet alles wat men missen kan, wordt op deze wijze uit den weg geruimd; veel blijft tusschen en soms *in* de hutten liggen en zoo raakt ook hier de bodem op den langen duur vol schelpen, vischgraten, beenderen, potscherven vermeerderd met alles wat in den loop der tijden verloren en niet teruggevonden is. Belangrijker nog dan de overblijfselen van dezen huishoudelijken neerslag, is echter dikwijls de opzettelijke nalatenschap, die de graven voor ons bewaard hebben. Bij vele Indianenstammen bestond het gebruik de dooden in de hut zelve op deze of gene wijze bij te zetten. Gewoonlijk werden zulke hutten dan verder onbewoond gelaten. Zeker huisraad en andere persoonlijke eigendommen werden den overledene veelal meegegeven, zoodat het vooral de graven zijn, waarin wij wel eens ook zeer breekbare voorwerpen ongeschonden terugvinden. Andere stammen begroeven hunne dooden buiten het dorp, op een speciaal daarvoor bestemd terrein. De ontdekking van zulk een doodenveld is natuurlijk een van de mooiste vondsten, die de ethnoloog kan doen. Niet alleen heeft hij groote kans hier een rijk, gaaf archaeologisch materiaal te bemachtigen, maar bovendien krijgt hij de gelegenheid ook overigens heel wat aangaande de behandeling der dooden te weten te komen. De wijzen van bijzetting loopen namelijk vér uiteen en dikwijls vindt men bij één stam verschillende soorten in gebruik in verband met rang-, sexe- of leeftijdverschil. Zoo heeft men in Argentinië speciale doodvelden voor zuigelingen gevonden. Alle lijkjes vond men daar bijgezet in een bepaald soort van urnen, zeer sierlijk van vorm en fijn beschilderd; terwijl de lijken van oudere personen elders en op andere wijze begraven bleken. Maar ik dwaal af: tusschen Argentinië en Curaçao ligt een half continent en een wereld van beschaving. Een van de merkwaardigheden intusschen van de Indiaansch-Curaçaosche beschaving is het voorkomen van diverse wijzen van lijkbijzetting — ik zal daar dadelijk nog even op terug moeten komen — maar speciale doodenvelden zijn hier nog niet ontdekt.

Uit een rijk onderzoekingsveld, dat niet door natuurkrachten of menschelijk ingrijpen bedorven is, valt, wie zal het betwijfelen, heel wat aangaande den algemeenen beschavingstoestand der vroegere bewoners te leeren. Uit de dierbeenderen en schelpen leeren wij hun dierlijk voedsel kennen, uit bepaalde huishoudelijke werktuigen leiden wij af, dat zij mais vermaalden, kassave raspten en brood bakten. Sieraden van schelp, koraal, steen en been geven ons een denkbeeld van hun opschik, bijlklingen, beitels en andere wapens en werktuigen van verschillend materiaal lichten ons in omtrent hun wapens en technische methoden, de versiering van hun aardewerk is van groote waarde o. a. voor de beoordeeling van hun artistiek vermogen en de graven, last not least, brengen ons dikwijls in aanraking met veel wat hun intiemste leven betreft, hun verhouding tot den dood, zekere voorstellingen over het hiernamaals, kortom allerlei elementen in hun geestelijk beschavingsbezit. Dit alles evenwel brengt ons in culhuurhistorisch opzicht niet veel verder, zoolang het een op zich zelfstaande groep gegevens voor ons blijft, buiten elk ruimer historisch verband.

Immers, zoolang ons de vondsten niet anders brengen dan eenig inzicht in de beschaving van een zekere bevolkingsgroep, die gedurende een zekeren tijd op één bepaalde plaats gewoond moet hebben, blijft het een gevaarlijk werk de afkomst van die groep door vergelijking met wat ons van andere stammen bekend is, vast te stellen. *Anders* wordt het, wanneer wij op een plaats de sporen van meer dan één bevolkings*laag* terugvinden, m. a. w. de overblijfselen van twee of meer bevolkinggroepen, die elkaar als bewoners van dezelfde plaats hebben opgevolgd. Het is vooral met het oog op deze mogelijkheid, dat men bij archaeologische onderzoekingen steeds laagsgewijs moet graven, terwijl steeds gelet moet worden op de relatieve diepte waarop de diverse vondsten, ook binnen de grenzen van iedere laag, aangetroffen worden.

Somtijds is de afscheiding tusschen een oude en een jongere bevolkingslaag heel duidelijk: bijv. doordat zich tusschen twee met allerlei scherven en andere archæologische overblijfselen gevulde aardlagen een soms decimetersdikke, in archaeologischen zin steriele laag bevindt. Dit verschijnsel laat natuurlijk maar één verklaring toe, een verklaring die een kind zou kunnen geven: boven de overblijfselen van een verdwenen bevolkingsgroep heeft zich een humuslaag gevormd, en op die nieuwe laag heeft zich opnieuw een gemeenschap gevestigd.

Maar niet *altijd* is het zoo eenvoudig. Wanneer de eene volksstam de andere verdringt om daarna op zijn beurt voor een derde plaats te maken, dan zal de archaeoloog later de grootste moeite hebben om de grenslijnen of liever de overgangsperioden tusschen de drie bevolkingslagen nauwkeurig te bepalen. Daarom vooral is het noodig om ook daar, waar alle vondsen in één en dezelfde dunne aardlaag gedaan worden, zorgvuldig acht te geven op de betrekkelijke diepte: immers wanneer een landstreek gedurende een korte periode achtereenvolgens twee bevolkingen heeft gehad zal het archaeologisch resultaat zijn: een vrij dunne laag van overblijfselen, waarvan het bovenste gedeelte van de laatste en

Waar zij én de diensten van een loods op prijs stelt én ook meermalen, door omstandigheden buiten haar wil, gedwongen is haar schepen 's nachts binnen te laten komen, zoude zij bovendien door dien maatregel maar zeer weinig worden gebaat.

De tegenwoordige loodsgeldregeling is, in verband met de enorme uitbreiding van het verkeer der schepen dezer maatschappij, voor haar bezwarend.

De ondergeteekende meent niet, dat tegenover de Curaçaosche Petroleum Maatschappij eene tegemoetkomende houding ongewenscht is, waar het bedrijf van deze maatschappij van groot belang is voor deze kolonie en tevens de vestiging van eene andere raffinaderij met de daaraan voor de kolonie verbonden voordeelen naderbij wordt gebracht.

Weliswaar waren tot heden de directe baten, die de Curaçaosche Petroleum Maatschappij voor den fiscus opleverde, niettegenstaande de destijds voorgespiegelde te verwachten niet onaanzienlijke bedrijfswinsten, nagenoeg nihil, doch de aanwezigheid dier maatschappij is voor de kolonie in het algemeen van veel belang. Dit blijkt reeds wanneer men voor oogen houdt, dat door haar, volgens haar eigen opgave, f 200,000 per maand aan salarissen en loonen in de kolonie wordt uitbetaald.

De ondergeteekende acht het voor een goed overzicht der zaak gewenscht hieronder een opgave te laten volgen van de door de Curaçaosche Petroleum Maatschappij aan loodsgeld in 1923 verschuldigd geworden bedragen:

Januari	f 4,638.
Februari	f 4,192.
Maart	f 6,218.
April	f 5,984.
Mei	f 7,262.
Juni	f 7,644.
Juli	f 8,110.

In totaal was verschuldigd f 44,048 over zeven maanden van 1923.

Van de in 1923 totaal ontvangen loodsgelden is door de Curaçaosche Petroleum Maatschappij betaald:

ad f 11,240,25	in Januari	f 3,922,25	of ruim	34 %
„ f 12,851,50	„ Februari	f 4,638,—	„ „	36 %
„ f 11,938,—	„ Maart	f 4,192,—	„ „	35 %
„ f 15,076,—	„ April	f 6,218,—	„ „	41 %
„ f 14,147,—	„ Mei	f 5,984,—	„ „	42 %
„ f 16,979,—	„ Juni	f 7,262,—	„ „	42 %
„ t 17,289,—	„ Juli	f 7,644,—	„ „	44 %

Het hierboven genoemde overleg met de Curaçaosche Petroleum Maatschappij had verder tot resultaat, dat de ondergeteekende er toe over kan gaan de oude bepaling, waardoor die maatschappij de helft van het gewoon loodsgeld voor hare schepen betaalde, wederom aan Uwen Raad in overweging te geven, aangezien hem is gebleken, dat zij dien maatregel zeer op prijs zou stellen.

Ook na het aannemen van de voorgestelde wijziging zal de Curaçaosche Petrolenm Maatschappij nog blijven bijdragen aan loodsgeld en kosten van het havenbedrijf, ook al wordt, gelijk de Manager der Petroleum Maatschappij mededeelde, het grootste gedeelte van de vloot der maatschappij voorloopig opgelegd als een gevolg van een tekort aan ruwe olie in de concessies in Venezuela. Immers dit eventueel nieuwe tarief blijft toch 40% hooger dan het bij P.B. 1918, No. 24 vastgestelde.

Voor wat aangaat de algemeene vrijstelling van de verplichting tot het nemen van een loods door de binnenlandsche scheepvaart, meent de ondergeteekende te moeten opmerken, dat de Havenmeester een dergelijke bepaling ten zeerste ongewenscht zou achten, zulks in verband met de veiligheid van het verkeer in de haven.

De ondergeteekende kan zich met deze zienswijze niet alleen vereenigen, maar meent dat een dergelijke bepaling ook in strijd zou zijn met artikel 171, tweede lid, van het Regeeringsreglement, luidende: „De baken-, loods-, haven- en andere soortgelijke scheepsongelden en de bepalingen omtrent de groote scheepvaart, zijn dezelfde voor alle vlaggen."

Bovendien moet niet uit het oog worden verloren, dat voor een binnenkomenden schoener het invaren der haven zeer bezwaarlijk is, tenzij daarbij assistentie wordt verleend door een motorboot. Die assistentie, die vrijwel onmisbaar is, wordt, wanneer het schip van een loods voorzien is, door den loodsdienst kosteloos verleend, mede om daardoor langdurige stremming in het havenverkeer te voorkomen en de veiligheid daarvan te verzekeren. Ten aanzien van het meerendeel der schoeners overtreffen de kosten aan dien gratis sleepdienst verbonden de gelden als loodsgeld voor die schepen geheven.

Het voorstel vau den ondergeteekende om een bepaling, waarbij het loodsgeld voor oorlogsschepen wordt vastgesteld, vindt zijn reden in de omstandigheid, dat verreweg de meeste *oorlogsschepen geen meetbrief* hebben. De berekening per ton waterverplaatsing is dan de eenig aangewezen weg om tot een billijke heffing te geraken. Vandaar dat het oude artikel 8 der Loodsdienstverordening 1917 hier weer woordelijk wordt voorgesteld.

De Feestviering van het Alg. Nederl. Verbond.

Het Bestuur van de Groep *Antillen* van het ALG. NEDERL. VERBOND kan met voldoening op haar feestviering van Zaterdag 25 Augustus terugzien. Wanneer de bezoekers van dien avond den berg van moeilijkheden hadden kunnen overzien, die het Bestuur heeft moeten overwinnen om dezen avond te organiseeren, zouden zij ten hoogste verwonderd hebben gestaan, dat deze feestavond zoo uitmuntend geslaagd is.

Verschillende omstandigheden hebben daartoe meegewerkt. Het Bestuur had zich de grief in de ooren geknoopt, tegen een vorige feestviering in het Kransgebouw ingebracht, toen de zaal opgepropt vol was met bezoekers omdat er eigenlijk meer kaartjes uitgegeven waren dan de plaatsruimte toeliet.

Daarom had het Bestuur aan elk lid toegestaan slechts één persoon te introduceeren en niet meer dan 100 kaartjes voor verkoop gereserveerd. Het Bestuur heeft daarmede een groot offer moeten brengen door verschillende personen helaas de gelegenheid te benemen deze uitvoering bij te wonen. Want reeds twee dagen te voren waren al deze kaartjes uitverkocht. Doch nu hebben zeker maar zeer weinige personen zich met een staanplaats moeten behelpen. Ook hierom was deze maatregel een werkelijk offer, omdat zeer waarschijnlijk wel zal blijken, dat de onkosten van deze feestviering veel meer zullen beloopen, dan de opbrengst van den kaartenverkoop.

De zaal was keurig en smaakvol versierd. De menigte vlaggen, die van het plafond neerhingen en het palmengroen als omlijsting van de portretten van H. M. de Koningin langs de wanden gaven aan de zaal een werkelijk recht feestelijk aanzien.

De illuminatie aan den ingang trok reeds van verre aller aandacht. De letters **A. N. V.**, geflankeerd door de jaartallen **1898 - 1923** en daarboven een reusachtige *gekroonde* **W** geheel van een electrisch licht zette het plein voor het gebouw in een gloed van licht.

Het program was eenvoudig en sober samengesteld. Elke grootsche opzet was vermeden, omdat deze met het oog op de korte voorbereiding zeker een mislukking zou geworden zijn.

Precies ten 8 uur trad de Gouverneur met zijn beide zoons en de militaire adjudant, onder het spelen van het *Wilhelmus* door de militaire kapel, de zaal binnen. Zoodra de Gouverneur had plaats genomen, werd ditzelfde volkslied door alle aanwezigen staande gezongen.

Na eenige minuten van rust verscheen de Voorzitter van de Groep Antillen, Dms. EYBERS, op het podium tot het houden der feestrede.

Allereerst heette Spreker alle aanwezigen welkom, en bracht in herinnering dat wij hier voor een tweevoudig doel bijeen gekomen waren. Vooreerst voor het 25 jubilé der kroning van H. M. de Koningin en tweedens om 25 jarig bestaan van het *A. N. Verbond* te herdenken.

Met dezen feestavond heeft het Groepsbestuur de reeks der feestelijkheden ter eere van H. M. reeds willen inluiden, ten anderen ook het *A. N. V.* waarvan de herinneringsdag eigenlijk al een heelen tijd voorbij is, te geven wat het billijkerwijze komt. En omdat er in deze dagen zoo ruimschoots veel aandacht gewijd zal worden aan het feest van H. M. en Spr. dat feest als redenaar op den Jubeldag zelve op een andere plaats opnieuw zal moeten gedenken, meende hij op dezen avond uitsluitend het feest van het *A. N. V.* te moeten bespreken.

Eigenlijk viel de datum van dit feest reeds drie maanden geleden in de maand Mei. Doch in die dagen was het nieuwe Bestuur der Groep ternauwernood gereconstrueerd, zoodat het ook toen onmogelijk was het door een feestavond te herdenken en toen vooral om economische redenen besloten werd, dit feest te laten samenvallen met het Jubilé der Koningin.

Bij de feestelijke herdenking van dit jubilé te Dordrecht heeft Minister Dr. DE VISSER alle eer en hulde gebracht aan Dr. KIEWIET DE JONGE, als den stichter en de groote stuwhracht van het Alg. Ned. Verbond. Men heeft daarop critiek geoefend en gezegd, dat dit feest reeds drie jaren te voren hadden moeten gevierd worden, omdat de stichting van het verbond eigenlijk in Belgie aan HYPOLIET MEERT te danken is. Doch gelijk het met zoovele zaken het geval is, kwam ook het verbond niet ineens en plotseling tot stand, maar eischte langdurige voorbereiding.

Niemand denkt er aan het groote aandeel, dat Hypoliet Meert in die stichting had, te betwisten. Eigenlijk moeten we nog verder teruggaan tot een ander Nederlander J. Hodenbach van Scheltema, die in 1893 op de Wereldtentoonstelling te Chicago in den Cacaomolen, die de firma Blooker als reclame voor zijn product had opgericht, dáár zijn Hollandsche vrienden vereenigde en voor zijn idée propaganda maakte en in een artikel: *Heeft de Nederlandsche Taal een toekomst*, het uitgebreidste taalgebied van het Nederlandsch over de geheele wereld in het licht stelde.

Dat artikel kwam ook in handen van Hipoliet Meert te Brussel, die daardoor tot actie kwam en met zijn vrienden in 1895 na een lezing, waarin hij dat idee van Scheltema, ontwikkelde, de vereeniging *de Distel* oprichtte en vooral na zijn benoeming tot leeraar in de Nederl. Taal ook op het taalkundig Congres te Brussel in 1896 zijn plan met gloed verdedigde.

De eigenlijke beslissende daad werd eerst gesteld tijdens het volgende Congres in 1897 te Dordrecht gehouden, waar Dr. KIEWIET DE JONGE met al zijn energie er op aanstuurde, dat het Congres niet uit elkaar zou gaan zonder dat eerst definitief de grondslagen voor een ALG. NEDERLANDSCH VERBOND gelegd werden. Door vereenigde medewerking van Prof. Kern van Amsterdam en Prof. Fredericque van Gent kwam toen het Verbond in 1898 tot stand en werd de zetel naar Nederland verplaatst, omdat Nederland meer dan België het brandpunt was van beschaving en bloei voor de Nederlandsche Taal. Met recht kunnen we dus besluiten, dat te Dordrecht in 1898 het ALG. NEDERL. VERBOND geboren werd. Daar bleef sindsdien ook de zetel van het Verbond gevestigd onder de leiding van DR. KIEWIET DE JONGE.

Als we nu de werkzaamheden van het Verbond in die 25 jaren overzien, welke zijn dan zoo vroeg Spreker, de resultaten geweest van dat werk in Nederland en elders en ook vooral hier op Curaçao?

Zeer velen staren zich blind of hebben alleen oog voor den strijd, de punten van geschil, de oneenigheid waarvan ze in *Neerlandia* gelezen hebben en waarvan ze ook hier op Curaçao in den boezem van het Verbond de getuigen geweest zijn en zij hebben terstond hun oordeel klaar, dat het Verbond eigenlijk voor niets deugt, en niets tot stand gebracht heeft. Doch er is niets, wat zoo ontmoedigend is, zóó ontzenuwend werkt als afbrekende critiek. Bij alle punten van verschil moeten wij toch steeds opbouwend te werk gaan, het goede waardeeren, en omtrent de verschillen van opvatting tot een vergelijk trachten te komen. Zoo alleen kunnen en moeten allen eensgezind met elkaar samenwerken. En zóó alleen kan iets grootsch, iets vruchtdragends tot stand komen.

En als men werkelijk onbevooroordeeld [illegible] van het Verbond overziet, dan moeten wij toch eerlijk bekennen, dat zij voor de belangen van den Nederlandschen stam zeker met veel vrucht is werkzaam geweest, en dat de bereikte resultaten verre van gering zijn:

Spreker noemde er eenige op:

1o. Steun aan het Nederlandsch onderwijs in het Buitenland (Argentinië, Smyrna, Zuid-Afrika, Antwerpen, Westfalen en de Rijnprovincie).

2o. Hulp bij de stichting van Nederlandsche leerstoelen te Chicago, New-York en Londen.

3o. Studiebeurzen vooral voor West-Indische jongelieden, waarvan speciaal Curaçao vroeger meermalen de vruchten genoten heeft.

4o. Steun aan Afrikaners aan Nederlandsche universiteiten.

5o. Uitloting van prijzen voor 't Nederlandsch voor examens en wedstrijden.

6o. Inrichting voor vacantie-leergangen.

7o. Steun aan Groot-Nederlandsche Studenten-Congressen.

8o. Steun aan Kamers van Koophandel in 't Buitenland.

het ontdekte gedeelte van de eerste bevolking afkomstig is.

Kan men dus uit de aanwezigheid van diverse lagen van overblijfselen boven elkaar zekere historische gevolgtrekkingen maken — omgekeerd bewijst het ontbreken van zulk een opeenvolging, dat op de plaats in kwestie slechts één bevolkingsgroep heeft gewoond, terwijl uit de grootere of geringere dikte van de laag eenige aanwijzing is te vinden aangaande den bestaansduur der nederzetting.

Natuurlijk bestaat ook nog de mogelijkheid, dat een zeer oude nederzetting of zelfs een reeks van nederzettingen op dezelfde plaats toch een dunne archaeologisch laag hebben nagelaten, — wanneer zij namelijk op een steenachtigen bodem gevestigd zijn geweest. Wat men dan later ervan terugvindt, is voor archeologisch onderzoek weinig bruikbaar. In de werkelijkheid is dit echter een factor van weinig beteekenis, daar kale rotsen in 't algemeen onbewoond zijn, terwijl bovendien de humuslaag van een groot deel door de bevolking zelfs gevormd wordt. Zelfs op een toch vrij steenachtig eiland als Curaçao kan men uit het feit dat de laag van archaeologische overblijfselen overal dun is, veilig besluiten dat het eiland zeer oude bevolking heeft gehad; want ook op plaatsen, waar de humuslaag een aanmerkelijke dikte heeft, bevat alleen het bovenste gedeelte overblijfsels van Indiaansche afkomst.

Curaçao behoort tot die gebieden, waar men van elders weggedrongen bevolkingen vindt en alles wijst er op, dat het tijdstip waarop de Indiaansche Curaçaoenaars hier landden, niet ver achter ons ligt.

Hoe onherbergzamer en hoe minder toegankelijk zulk een toevluchtsoord is, des te grooter is de kans dat hier een elders reeds lang verdwenen beschavingstype nog lang blijft nakwijnen. Zoo iets vinden wij bijv. in de Kalahari-woestijn in Zuid-Afrika, waar thans de laatste Boschjesmannen uitsterven, misschien al uitgestorven zijn, nadat hun eigenaardige cultuur, als een eenzaam grassprietje tusschen de steenen, nog lange jaren, men begrijpt niet hoe, is blijven voortleven. Zoo iets kan men op Curaçao natuurlijk niet verwachten. De bevolking hier behield contact met omringende groepen, bleef voor cultuurinvloeden toegankelijk, zij het dan ook in mindere mate dan haar stamverwanten op het vasteland en *iets* van de volksbeweging in dit gedeelte van Amerika moeten wij dus in haar beschaving weerspiegeld vinden. Hoe moeilijk het evenwel is, deze voor de hand liggende gevolgtrekking in de praktijk van het ethnographisch en archaeologisch onderzoek toe te passen, blijkt duidelijk, zoodra men poogt een bepaald stel gebruiken, naar herkomst van elk der bestanddeelen te ontleden, zoo bijv. de diverse begrafenis praktijken. Wanneer men op sommige plaatsen de dooden bijgezet vindt in groote urnen, elders daarentegen eenvoudig begraven, terwijl blijkbaar soms ook weer opgegraven gebeente onder of in vaatwerk ten tweeden male begraven werd, dan zal wie veel vertrouwen heeft op wat men noemt zijn „gezond verstand" de verklaring hoogstwaarschijnlijk zoeken in de groote dikteverschillen der zachte aardlaag. Uit dit oogpunt beschouwd zou men dan bijv. bijzettingen van gebeenten *onder* groote schalen voor een soort surrogaat van echte urngraven kunnen houden en het begraven zonder eenig omhulsel voor een nog verder van het orthodoxe gebruik afgeweken gewoonte. Wanneer men dan echter tot de ontdekking komt, dat ook op plaatsen, waar de aardlaag een groote dikte heeft, diverse begrafenispraktijken in gebruik zijn geweest, moet men wel tot het besluit komen dat ook ditmaal het gezond verstand alleen een onbetrouwbare gids in de wetenschap is gebleken daar het alles te eenvoudig ziet.

En daar wij hier ook geen verschijnselen aantreffen, die wijzen op een consequent toegepast begrafenis-systeem, in verband met rang- en andere verschillen tusschen de inviduën, mogen wij aannemen, dat de veelvormigheid van gebruiken op dit gebied in hoofdzaak samenhangt met het heterogeen karakter van deze beschaving in 't algemeen.

En is het niet heden ten dage nog zoo? — Ik denk nu natuurlijk niet meer speciaal aan begrafenismethoden. Is Curaçao niet nog een gebied, waar diverse beschavingen elkaar ontmoeten, elkaar pogen te verdringen, soms ook zich met elkaar vermengen tot nieuwe cultuurvormen, deels ten ondergang gedoemd, deels taai en soepel, maar zonder ontwikkelingsdrang, als zoo menig kruisingsproduct, deels wellicht ook tot krachtig leven voorbestemd? Curaçao is steeds een kolonie geweest; een eigen beschaving heeft heeft het nooit gehad, heeft het nog nooit kunnen krijgen. Daaraan dankt het zijn eigenaardige beteekenis voor de volkenkunde van Amerika, daaraan ook ontleent het ten deele zijn recht op de bijzondere belangstelling van het Moederland.

Dames en Heeren, ik weet niet of het mij gelukt is; U een denkbeeld te geven van de vraagstukken tot welker oplossing het oudheidkundig bodemonderzoek van Curaçao ons nader kan brengen. Misschien heb ik veel vermeld, wat U al bekend was of U niet interesseerde; ik kan slechts de hoop uitspreken dat ik U niet verveeld heb.

Wat mij betreft — ik heb het als een voorrecht beschouwd, in dezen kring het woord te mogen voeren. Moge het bestaansrecht van het Algemeen Nederl. Verbond in Nederland zelf niet zoo vanzelfsprekend zijn, buiten het vaderland en speciaal in deze kolonie zal geen Nederlander het loochenen. Uw verbond symboliseert de onveranderlijke taak, die ieder Hollander en ieder die zich nog telg van den Nederlandschen stam voelt, hier is opgelegd; — niet door zijn regeering, immers met het regeerings*beleid* wijzigt zich de regeerings*opdracht*, maar door zijn Nederlandschap. Hoe moeilijk die hier is, hoeveel hier van Uw tact en energie gevergd wordt, dat is mij al heel gauw duidelijk geworden. Mogen, zoolang Nederland Uw arbeid hier noodig heeft, Uwe krachten niet te kort schieten, moge de gedachte dat Uw land of stamgegenooten daarginds niet bijster veel belangstelling voor Uw doen en laten toonen, Uw geestkracht niet doen verflauwen. Ik denk hierbij niet aan voordeelen voor Nederland, maar aan het welzijn van deze kolonie, die nu eenmaal geestelijk en stoffelijk van ons vaderland afhankelijk is, zelve.

Ik heb gezegd.

9o. Benoeming van Nederlanders tot Consulaire Ambtenaren.

10o. Steun aan Vlamingen gedurende den oorlog.

11o. Steun aan noodlijdenden op Curaçao, Bonaire en Aruba tijdens de hongerjaren van van 1908, 1911 en 1912. Door het Verbond werd toen een groot kapitaal bijeengebracht, dat in die jaren en ook later nog meermalen diende om bij hongersnood hier de armen te helpen. En dit Fonds bestaat nog en is nog niet uitgeput.

12o. Stichting van Nederlandsche boekerijen. De Hollandsche vloot gaat over de geheele wereld, en overal waar zij gedwongen zijn tot langer verblijf, vinden onze Holl. Matrozen Hollandsche lectuur, boeken en couranten.

Duitschland heeft voor de Duitschers in het buitenland de *Alt Deutschen Bund*. Frankrijk zijn *Alliance française*. Holland heeft niet iets dergelijks tenzij het *Alg. Nederl. Verbond*.

Wij moeten ons Nederlanderschap niet onderschatten. Overal ons Nederlander toonen, er groot en fier op gaan. Wij behoeven het niet ontactisch aan iedereen op te dringen, maar van den anderen kant zich evenmin er ons voor schamen, het nooit verloochenen. Nederland heeft een uitgestrekt taal- en stamgebied.

En nu de Regeering ons is voorgegaan en het onderscheid heeft weggenomen tusschen Nederland en Koloniën, allen gelijkgerechtigd zijn geworden als onderdanen van H.M. de Koningin, daar moeten wij allen eensgezind samenwerken.

Men heeft de *Groep Antillen* van het **A. N. V.** de stevigste groep genoemd. Dat moet zóó blijven. Het Nederlandsche stambelang hier in de kolonie Curaçao in een plaats van zulk een groot internationaal verkeer, is een zeer groot belang. Als elke Nederlander en Curaçaoënaar hier dat levendig bewust zijn droeg, dan zou hij tegenover alle andere naties, door te zeggen: „ik ben Nederlander" nog meer gerespecteerd worden.

Wat wij zoo gaarne zouden wenschen en in vervulling zien gaan, is om het met de woorden van LODEWIJK VAN DEYSSEL te zeggen:

„Wij willen Holland hoog opstooten in de vaart der volken. Zooals eens Griekenland was, zooals Italië in de Renaissance, zooals wij zelf eenigszins in de 17e eeuw, zóó willen wij het kleine land maken. Wij willen een schittering scheppen, die hun oogen verglanst tot bewondering. Wij willen hen doen knielen voor de heerlijke kleurdampen uit het waterland."

Na deze rede, die met geestdrift en een gloed van overtuiging werd uitgesproken en ruim een half uur lang de aandacht der toehoorders geboeid hield, en welverdiend applaus inoogste, werden twee strophen van het Lied van het ALG. NED. VERBOND staande gezongen,—een gedicht van WILLEM GIJSSELS, muziek van EMIEL HULLEBROECK, —waartoe de tekst in het keurig uitgevoerde programmaboekje een ieder in de gelegenheid stelde.

Het volgend nummer van het program was het leuke tooneelstukje: *Hoe men Engelsch leert*, gespeeld door twee dames en 5 heeren, vol grappige scènes, dat een voortdurend lachsucces was.

Men zou zeker terecht de opmerking kunnen maken, hoe men op zoo'n feestavond, gewijd aan het kroningsjubilé van H.M. en van het A.N.V., een dergelijk stuk op het program kon plaatsen. Doch deze éénacter is in hoogstens twee of drie weken ingestudeerd. Meer tijd was er niet beschikbaar. Zooals wij reeds bij het verslag van de vorige Alg. Verg. er op gewezen hebben, had het Bestuur wel zeer mooie drama's uit Nederland ontvangen, die veel meer in het kader van dezen avond pasten, doch die wegens den korten tijd, de zware rollen en de kostbare kostumes en tooneeldecor onmogelijk uit te voeren eischen stelden. Daarom was van den nood een deugd gemaakt.

Gedurende de pauze namen de aanwezigen de gelegenheid te baat, om in de achterzaal den mooien stand in oogenschouw te nemen, waar de Heer POSNER langs den zijwand een keurcollectie had uitgestald van jubileum artikelen van het Kroningsfeest: portretten der Koningin in alle en verscheidenheid volgens de laatste opname, porceleine bekers, wandschalen en borden met symbolische voorstelling of inscripties van het jubileum in mooie combinatie van kleuren. Tegen den achterwand vormde het middenstuk een kunstvol bewerkt tapijtje, de oranjevaan voorstellend, van 0.60 × 1.20 M., ontworpen door Dirk Verstraten en uitgevoerd in fijn weefsel door de handtapijtknooperij *Kinham* te Beverwijk. Al deze artikelen vonden naast veel bewondering ook een menigte koopers. Een ieder wilde zich natuurlijk een blijvende herinnering aan dit jubileumfeest onzer geliefde Koningin ter wandversiering in zijn salon of huiskamer aanschaffen. Moge het succes deze avond bereikt voor den Heer Posner een aanmoediging zijn, om bij voorkomende gelegenheden meermalen een dergelijken stand te arrangeeren.

Na de pause volgde een vertooning van een vijftigtal lichtbeelden van de koninklijke familie. Toen het portret van Hare Majesteit KONINGIN WILHELMINA op het doek verscheen, stonden allen aanwezigen op en zongen het *Wien Neerlandsch Bloed*. Ook de andere lichtbeelden van den Haag en omgeving, Amsterdam met zijn wereldberoemd Koninklijk Paleis op den Dam, het Loo, tal van stadsgezichten, verschillende eigenaardige kleederdrachten, vielen blijkbaar recht in den smaak en verplaatsten de toeschouwers in een Hollandsche omgeving. Het laatste kwam het portret van Dr. KIEWIET DE JONGE, op het doek, den stichter of, zooals Mevrouw Veen-Brons hem toezong:

Bouwmeester van het Nederlandsch [Verbond,
Uw werk was hecht, 't zal rijke [vruchten dragen.

Een eindeloos applaus viel dezen voorvechter voor de belangen van den Nederlandschen stam ten deel. Moge dit het bewijs leveren, dat een nieuwe vruchtdragende sympathie onder ons ontwaakt is voor het streven van het Verbond.

De beelden waren bijzonder scherp en duidelijk. Waar toelichting noodig was, werd deze met een paar woorden door Pater Euwens gegeven, die voor dezen avond zijn lamp en lantaarn had beschikbaar gesteld.

Een mooi nummer was de voorstelling van de Nederlandsche Maagd, met de rechterhand de Hollandsche vlag omklemmend en in de linkerhand een palmtak houdend, met de Hollandsche Leeuw aan haar voeten. Toen de Hollandsche vlag wegviel en dit werkelijk bekoorlijk tableau voor de verraste blikken der toeschouwers zichtbaar maakte, klonk een luid handgeklap, waarna met veel enthusiasme het bekende Vlaggelied door allen gezongen werd.

Werkelijk schitterend was het slotnummer, een fantasiedans uitgevoerd door 8 jonge dames onder leiding van Mej. H. B. MAAL. Het vioolorkest, dat deze dans begeleidde, stond onder directie van den Heer CARL FENSOHN. De rijkdom van variatie en de frischheid van de levendigste kleuren der costumes, de rythmische passen en bewegingen, onberispelijk en correct en met elegantie uitgevoerd, dat alles hield de toeschouwers, als in een boeiende spanning en betoovering, waarvan men alleen spijt had, dat er zoo spoedig een eind aan kwam. Niet te verwonderen, dat dit nummer met zooveel geestdrift geapplaudiseerd werd en waaraan eerst een einde kwam toen het doek opnieuw opening en deze fantasiedans nog eens herhaald werd. Voor de jongedames en Mej. Maal, die met zooveel toewijding dit nummer hadden ingestudeerd, een groote voldoening en welverdiend succes.

De Voorzitter der Groep sprak het slotwoord om allen te bedanken en van ieder afzonderlijk het aandeel in de voorbereiding en uitvoering van dezen feestavond noemde en hun daarvoor zijn dank en hulde bracht.

Onder de opwekkende tonen van de „Koningin Wilhelmina" Marsch van den Heer C. A. Boskaljon door de Militaire Kapel, eindigde deze welgeslaagde avond.

Berichten uit de Kolonie.

Amerikaansche Marine.

Zondagavond ten 10 uur kwam in onze haven het instructie- of schoolschip van de Amerikaansche marine *St. Lewis*, komende van Guadeloupe. Er waren 25 jongelui aan boord, die opgeleid worden voor de Marine.

Maandag namiddag verliet het weer onze haven met bestemming naar Colombia.

Als een bijzonderheid kunnen wij meedeelen, dat de luitenant-commandant d. i. de derde persoon, aan boord van dit schip was Mr. GERARD ELSMAN, geboortig van St. Eustatius, en oud leerling (1902—1906) van het St. Thomas-College alhier.

Jubileumzegels.

Volgens bekendmaking van den Postdirecteur zijn ook hier ten Postkantore sinds Woensdag verkrijgbaar *Jubileumzegels* van de waarden: 5, 7½, 10 en 20 cts. en van 1 fl, 2.50 en 5 fl.

Asfalteering.

In de Breedestraat van de Punda is nu de nieuwe asfaltbestrating klaar gekomen. Met de nieuwe trottoirs is het een prachtige verbetering. Er zal wel niemand zijn, die niet verlangend uitziet, dat ook de andere hoofdstraten det stad op dezelfde, degelijke en solied wijze *spoedig* zullen bestraat worden.

Vermindering van straf.

ZExc. Oouverneur Brantjes heeft ter eere van het Jubile aan de volgende gevangenen Joh. Albertus, Josef Jansen, Pedro Claver, Evaristo Crisp. Kibbelaar, Louis Eusebio, Rafael Baart, Simson Bavenberg hun verdere straf kwijt gescholden.

Verder één jaar vermindering van straf aan Pablo Lenderbor, Hendrik Gouverneur, Maximiliano Obispo, Federico Balochi, Bernardo Wilhelmina, Louis Cornet, Alberto Damon, Cris Cijntje, Pedrito Morales, Felix Chacuto. Ontvingen 8 maanden afslag van straf: J. R. van Putten, James Henry, Stefanus Marlin.

En drie maanden vermindering: Cornelis Thielman, Mario Leito, Pablo Osorio, Mario Rosalie Wilson, William Bergland, Lewis Granger.

Officieele berichten.

Het hoofd van den post voor D. T. alhier D. Moffenkamp, van verlof teruggekeerd, is in activiteit hersteld; en de heer J. W. P. Peiliker eervol ontheven van de verdere waarneming der functien van hoofd van den post alhier.

Aan den telegrambesteller bij den post voor D. T. alhier E. A. Ellis is twee maanden verlofsverlenging verleend.

Aan den agent van politie 2e klasse B. Paulo is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Verongelukt.

Juist dezer dagen ontmoetten wij in een der buitenlandsche bladen een bericht uit Berlijn, meldend dat de zoon van Prof. JUNKERS en de vliegenier MULLER, — die beiden behoorden tot de bemanning der Duitsche *Junkers*-vliegmachines, die indertijd van Sto. Domingo naar La Guayra en naar Maracaibo vlogen, en later via Suriname, hun tocht naar Brazilië hebben voortgezet, — dat deze beide vliegeniers bij een vliegtocht in Zuid-Afrika verongelukt zijn.

Koloniën geen handelsartikel.

Hooren wij meermalen stemmen in het Moederland opgaan om het verkoopen der W. I. bezittingen te bepleiten, ook Engeland kent zijn streven om met de overzeesche bezittingen te schacheren, al is het dan ook, dat er in Albion een andere grondslag voor is aan te wijzen als bij ons.

In Engeland gingen er n.l. stemmen op om de oorlogsschulden aan Amerika met de W. Indische bezitting te verrekenen. Op een desbetreffende interpellatie van Robert Murosy in het Lagerhuis antwoordde lord Baldwin, dat hij zich volkomen kan vereenigen met de reeds meermalen hieromtrent geuite opinie der regeering, dat er van verkoop geen sprake kan zijn.

Een onderzoek, op de verschillende eilanden ingesteld, wees kortgeleden uit, dat er onder de bevolking geen streven bestaat naar aansluiting bij de Vereenigde Staten.

Dit was indertijd n.l. als motief aangehaald om den afstand te verdedigen.

In verband hiermede kan herinnerd worden aan het streven van Canada om de Britsche bezittingen in de West-Indiën als onderdeel van het Canadeesche gemeenebest op te nemen.

Ontvangen.

Van den Heer J. E. VAN DER MEULEN een kistje *Bouquet* sigaren van de *Trio* sigarenfabriek te Culenborg Holland met een reclameartikel van dezelfde fabriek.

Van deze bekende fabriek is de Heer I. E. VAN DER MEULEN de uitsluitend agent voor onze kolonie.

Brion.

Met het S. S. Brion kwamen Dinsdag morgen een 26 tal passagiers van het eiland Aruba, die hier die feestelijkheden van het jubilé kwamen bijwonen.

In Vredestijd.

In het Lagerhuis heeft de onderstaatssecretaris van oorlog, GUINESS een overzicht gegeven van de militaire sterkste der voornaamste landen:

	In 1913: had		*in 1922* had
Engeland:	106.000	*man*	80.000
Frankrijk:	666.000	„	450.000
Duitschland:	836.000	„	100.000
Rusland:	1.300.000	„	1.300.000
Amerika:	86.000	„	137.000

onder de wapenen.

Kerkelijke Statistiek van Curaçao in 1816.

Bij besluit van 4 Sept. 1815 bepaalde Koning Willem I, dat alle kerkelijke zaken, welke gewoonlijk bij het gouvernement behandeld werden, zonder onderscheid voor de gezamenlijke koloniën van den Staat zouden worden behandeld door tusschenkomst van het Departement van Koophandel en Koloniën, en dat mitsdien geen officieele communicatieën en correspondentiën betreffende de kerkelijke belangen, van wat aard ook, langs een anderen weg van en naar de West- en Oost-Indiën zouden mogen plaats hebben.

Voor zooveel de kolonie Curaçao en Onderhoorigheden betreft, werd aan die orders voldaan op 22 Nov. 1816 door den toenmalige gouverneur A. Kikkert. Diens verslag is gepubliceerd door Dr. J. de Hullu, Rijksarchivaris, in het jongste Nr. van het „Nederlandsch Archief voor Kerkgeschiedenis."

De viering van het Kronings-jubilé.

Daar onze courant Zaterdagsmorgens vroeg van de pers komt, en de beide vorige dagen *feestdagen* waren, waarop in onze drukkerij niet gewerkt werd, kunnen we helaas in dit nummer nog geen verslag van de feestelijkheden opnemen.

Alléén vermelden wij hier dat de hoofdstraten en veel huizen van particulieren zeer mooi versierd waren.

Heden Zaterdag morgen kunnen wij aan dit bericht nog toevoegen, dat de feestelijkheden een schitterend verloop hebben gehad, en de orde nergens verstoord werd. Het Feestcomité heeft hard gewerkt, heeft eer van haar werk gehad en verdient alle hulde.

De Amerikaansche Vliegeniers.

De *Universal* van Caracas vertelt als volgt de rondvlucht der beide Amerikaansche watervliegtuigen, die ook ons eiland bezochten.

Deze vliegmachines staan onder commando van luitenant RALPH WOOD en vertrokken den 12 Augustus van de Panama-zône, kwamen na een vlucht van 7½ uur te Cartagena (Colombia) aan. Den volgenden dag vertrokken zij naar Santa Marta, wat zij in 2½ uur bereikten.

Hier bleven zij vier dagen om gunstig weer af te wachten en tevens eenige reparaties aan hun machines te verrichten.

Op Vrijdag 17 Augustus vertrokken zij van Santa Marta en kwamen na een vlucht van 3½ uur te Bahia Honda.

Van hier uit vertrokken zij den volgenden dag naar Curaçao, maakten een noodlanding te Aruba, waar zij 1½ uur verbleven en kwamen hier te 1.30 aan.

Wanneer men het korte verblijf op Aruba niet meerekent, volbrachten zij den tocht van Bahia Honda naar Curaçao in 4 uur en 15 minuten.

Van Curaçao vertrokken zij Maandag 22 Augustus, vlogen over Puerto Cabello en de kust van Venezuela en bereikten La Guayra in 3 uur en 20 minuten.

Zooals wij in ons vorig nummer reeds aankondigden, is Zondag middag ongeveer een kwartier over 12 uur de Am. vliegmachine weer in onze haven van La Guayra teruggekeerd.

Er kwam er maar één, de andere had bij het neerdalen in de haven van La Guaira eenige averij bekomen, doordat hij met een tros van het SS. *Philadelphia* in aanraking kwam en daardoor zoowel het schuitje als de vleugels beschadigde.

Deze vleugels zijn 105 voet lang. De beschadigde vliegmachine is hier Zondag als deklading door de *Curlew* No 8 aangebracht en deze week hier gerepareerd.

De Amerikanen zijn na hun rondvlucht over de West-Indië nog het meest met ons eiland ingenomen en spreken met allen lof over de keurige inrichting van de haven, de stad en de vriendelijkheid zijner bewoners.

Dezen morgen ten 7 uur voeren de beide vliegeniers door de haven naar zee. Buiten het fort gekomen kon de eene terstond opstijgen en vloog toen heen en weer doch met de andere mislukte de opstijging. Ten slotte daalde ook de andere weer in zee vlak achter het fort en voeren beiden achter elkaar de haven in. Zij zijn nu bezig het defect van den motor op te sporen. Van hier keeren zij weer via Santa Marta en Cartagena naar Panama terug. De afstand tusschen de beide eindpunten bedraagt ongeveer 2000 mijlen en is een van de grootste reizen door een Amerikaanschen vliegenier over de Caraibische zee uitgevoerd.

Luitenant WOOD de commandant van deze flotille is vergezeld door OTTO H. QUINN ANDREW, W. SMITH en den 2den luit. G. C. MC. CLINTOCK.

Dankbetuiging.

Ondergeteekende betuigt hierbij zijn hart grondigen dank aan Dokter Gaerste voor zijn kundige behandeling en aan de Eerw. Zusters van het St. Elisabeth's Gasthuis voor haar liefderijke verplegen van mijn zuster

ENRIQUETA HERNANDEZ.

J. A. Hernandez.

DANKBETUIGING.

Bij dezen betuig ik mijn oprechten dank aan de WelEdelGeleerde Heeren Dr. Boogaart, Derks, Gaerste en de Eerwaarde Zusters van het St. Elisabet's Hospitaal voor hun zorgvuldige behandeling tijdens mijn ziekte in het Hospitaal.

Curaçao, 24 Augustus 1923.

1—3 *Marie Jienaar.*

Politieke film.

XXV.

Poincaré heeft dan weer in een krasse nota flink van zich afgebeten, het onverzoenlijke standpunt van Frankrijk hel belicht en zich tegenover Engeland minstens de gelijke betoond, wanneer de vraag wordt beslist, wie in het koor der Entente stemmen den boventoon zal voeren.

Geen ontruiming van het Roergebied zonder vooruitbetaling, geen verzwakking der maatregelen vóór de positieve weerstand heeft opgehouden: geen vermindering van het bedrag der oorlogsschuld, tenzij een der schuldeischers van Frankrijk zijn papieren tot een gelijke waarde wil ververscheuren. „Festgemauert in die Erde" zooals de klokvorm uit de ballade van Schiller, staan daar de paladijnen der Fransche politiek, onbewegelijk, roerloos met het strakbelijnde gelaat; geen vingerbreedte wijken zij af van het vooropgezette plan tot beëindigen van den herstelcrisis, ondanks de uitnoodigingen der overige Entente-diplomaten, ondanks de aan de sterren geschreven meening der geheele wereld, dat het reparatie probleem alleen door vergelijk en niet door dwang kan worden opgelost, ondanks de zich duidelijker vertoonende werkelijkheid der ontwrichting en verlamming van het geheele Europeesche economisch stelsel.

Ondanks de vingerwijzingen van Baldwin en Lord Curzon blijft Frankrijk zich blindstaren op het schijnsucces in het Roergebied, welke onderneming met goud moet worden betaald, terwijl Amerika en Engeland zich dit edel metaal zien ontglippen, wat als wettig betaalmiddel van aangegane schulden beter in de schatkist der respectievelijke kanselarijen kon worden gestort dan vermorst aan een dubieuse militaire manoeuvre.

Hoelang men aan gene zijde zijn geduld nog zal spannen? Poincaré zinspeelt op de mogelijkheid, dat de geldschieters bij hem komen aankloppen en antwoordt op de geïmproviseerde vraag, dat Frankrijk nimmer weigerachtig is geweest in het voldoen van zijn verplichtingen, doch zich niet kan onttrekken aan den vreemden indruk, dat Engeland op een ouden bondgenoot pressie gaat uitoefenen, welken druk het niet noodig oordeelt ten opzichte van den algemeenen vijand.

De kabinetsleider te Parijs schijnt te vergeten, dat ten slotte de toch niet hechte vriendschap tusschen de vroegere bondgenooten te duur wordt gekocht, zeker door Albion, dat zijn debet aan Uncle Sam met dezen heeft geregeld terwijl het opvorderbaar bedrag van Marianne een verkeerden kant wordt uitgezonden en in den bodemloozen Roerput verdwijnt.

Frankrijk neemt panden, omdat het beweert dat Duitschland wel geld bezit om te betalen doch dit besteedt aan andere doeleinden; welnu dezelfde gedragslijn neemt het Parijsche kabinet aan ten opzichte van zijn schuldeischer Engeland. Frankrijk beweert niet te kunnen betalen, indien de oude overwonnen vijand zijn beurs niet opent, maar tegelijkertijd werpt het nog de overgebleven miljoenen in de armen van zijn aanbeden Marsideaal. Is Engeland dan ook niet gerechtigd panden te nemen?

In welwillende bewoordingen betuigt Poincarè, dat niets hem liever is dan met de overige geallieërden in volkomen overeenstemming de middelen te beramen om het vredestractaat ten uitvoer te brengen; Parijs gevoelt zelfs medelijden met zijn buurman ann gene zijde van het Kanaal wegens de heillooze stakingen en het lamgeslagen zijn van diens handel. Doch eenige concessie kan het niet meer toestaan. Duitschland moet de 50 miljard (A en B bons) betalen en bovendien waarborgen leveren voor de op langeren termijn betaalbare herstelsom (C. bons).

Van een internationale financierscommissie, welk denkbeeld eerst Hughes lanceerde, daarna Cuno overnam, de Paus en Baldwin aanbevalen, Mussolini goedkeurde, wil Frankrijk niet weten. „Alle berekeningen der experten zijn nutteloos", zei de minister-president. Waarom? Als het den Quai d'Orsay waarlijk te doen is om betaling en niets meer dan dat (wat tot vervelends toe in allerlei speechen bij gedenkteekenen en bij graven van onbekende soldaten wordt herhaald) waarom beneemt Frankrijk dan zijn schuldenaar de gelegenheid zich te herstellen en daarna te betalen?

Welk bezwaar kan Frankrijk dan aanvoeren tegen een financieële commissie, waarin ook neutralen ruim vertegenwoordigd zijn? Indien de schuldenaar, — sprak de Paus — voornemens de zeer ernstige schade aan bevolkingen toegebracht of aangericht in eertijds bloeiende provincies, te herstellen, blijk zou geven van een werkelijk goeden wil om tot een definitieve en rechtvaardige regeling te geraken door de vaststelling der grenzen van zijn betalingsvermogen aan een onpartijdig oordeel te onderwerpen, terwijl hij tegelijk de verplichting op zich zou nemen, dezen rechters alle middelen te verschaffen noodig voor een ernstige en nauwkeurige controle (iets waartoe Duitsehland zich meermalen heeft bereid verklaard) — in dát geval schijnen èn de gerechtigheid èn de maatschappelijke naastenliefde evenals trouwens het eigenbelang van de schuldeischers en van alle volken, die, den strijd moede, snakken naar rust, te eischen, dat men van den schuldenaar niet datgene vergt wat hij onmogelijk zou kunnen geven zonder zijn hulpmiddelen en zijn productie-vermogen volkomen uit te putten.

Baldwin, de man van de practijk, had deze vingerwijzing gegeven: „Daar wij echter een handelsvolk zijn, weten dat, zoo wij van Duitschland méér vragen dan het kan betalen, wij dit niet zullen verkrijgen. Reeds van den beginne hebben wij duidelijk als onze meening verkondigd, dat de Roerbezetting niet het maximum van herstelkosten voor de geallieërden kan opbrengen.

***

Niet het maximum, zelfs niet het minimum. Voor Frankrijk heeft de Roerbezetting gebracht meer kosten, minder kolen, minder hout, minder geld; dieperen haat in het hart der Duitschers, verlies van sympathie en vriendschap bij vrienden en neutralen, een hopelooze isolatie.

Gerechtigheid verlegt het in een sacro egoïsmo, de maatschappelijke naastenliefde doet het versmelten in zijn gloeiende revanche-triumph; voor zijn eigenbelang is het meer dan stekeblind; het lot der andere volkeren laat het koud.

De passieve tegenstand moet eerst ophouden, door de regeering te Berlijn georganiseerd. Maar, zoo vroeg Baldwin in zijn „8-vragen lijstje om opheldering", is dus de Fransche opvatting van den natuurlijken status quo aldus, dat de Duitschers het Fransch gezag over het Roergebied als algeheel wettelijk moeten erkennen en dat de Franschen de administratieve en militaire controle zouden blijven voe- [illegible] verdere arrestaties en uitzettingen, die — als het lijdelijk verzet ophield, natuurlijk geheel overbodig worden? Dit zou neerkomen op een algeheele, volkomen overgaaf door Duitschland en dit kan geen enkele Duitsche regeering doen, zelfs niet wanneer de bevolking van het Roergebied zelf tot onderwerping bereid zou zijn. De passieve tegenstand zou dan ten deele ophouden, doch in plaats daarvan zou het geweld optreden, dat thans juist door het lijdelijk verzet verhinderd is zich te openbaren, terwijl in Duitschland de orde, die men tot nu toe heeft weten te bewaren, in een ware chaos zou veranderen.

***

Er zijn symptomen genoeg aan te wijzen dat er in Duitschland iets broeit en de crisisverschijnselen (Cuno trad intusschen af en werd opgevolgd door Stresemann) hopen zich met den dag op. De macht der nationalisten en der geheime organisaties groeit; de ontvluchting van Ehrhardt bracht aan het licht over hoeveel hulpmiddelen en getrouwe aanhangers deze partijen beschikken.

Steeds grootere volksdeelen sluiten er zich bij aan en kweeken de revanche-gedachte. Ook de communistische partij wint dagelijks in ledental; steeds hoogere cijfers bij de verkiezingen behaald, wijzen op machtsvermeerdering.

Radek zelf, de Russische Bolsjewiek, vertoeft reeds maanden in Duitschland, organiseert, leidt en bestuurt. De communisten keeren zich en tegen het kapitalisme (Stinnes, Thijssen, Krupp etc.) èn tegen Frankrijk, die beide volgens hen de zware slagen op de ruggen der Duitsche arbeiders doen neerkomen. Het is reeds zoover gekomen dat er pogingen zijn aangewend om één groote partij te vormen, uit communisten bestaande en dat gedeelte der nationalisten dat zich van het kapitalisme afkeert.

Wachter, wat is er van den nacht?

Bekendmaking.

De verkoop van Juweelen en van Gouden en Zilveren voorwerpen, ter Spaar- en Beleenbank van Curaçao beleend van den 1sten Juli 1921 af tot en met 31 December 1921, onder **No. 9328 B** tot en met **No. 7914 C,** zal plaats hebben op Donderdag den 30 Aug. a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 25e Aug. 1923

De Voorzitter

15 H. J. Cohen Henriquez.

